

Krzyż Wolności i Solidarności

<https://ipn.gov.pl/kwi/uroczystosci/22,Wreczenie-Krzyza-Kawalerskiego-Orderu-Odrodzenia-Polski-oraz-Krzyzy-Wolnosc-i-S.html>
26.04.2024, 04:18

Wręczenie Krzyża Kawalerskiego Orderu Odrodzenia Polski
oraz Krzyży Wolności i Solidarności – Lublin, 2 października
2014

2 października br. w Lubelskim Urzędzie Wojewódzkim w Lublinie (Sala Kolumnowa) Prezes IPN dr Łukasz Kamiński uroczyście wręczył odznaczenia państwowe działaczom opozycji niepodległościowej z lat 1981-1989.

Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski został odznaczony Andrzej Dzięgielewski.

Andrzej Dzięgielewski – działacz NSZZ „S” w Zakładzie Energetycznym w Krasnymstawie. Po ogłoszeniu stanu wojennego aktywnie uczestniczył w akcjach protestacyjnych, rozklejał plakaty i ulotki, za co w dniu 18 grudnia 1981 roku został internowany. Przebywał w Ośrodkach Odosobnienia dla Internowanych w Chełmie, Włodawie i w Lublinie. Po zwolnieniu z internowania 24 lipca 1982 r. był inwigilowany jako kolporter wydawnictw bezdebitowych, utrzymujący kontakty z innymi działaczami opozycyjnymi. Formą represji wobec p. Andrzeja Dzięgielewskiego było także dwukrotne zastrzeżenie wyjazdów za granicę, łącznie na okres 4 lat.

Wręczone zostały również Krzyże Wolności i Solidarności następującym osobom:

1. Zenon Benicki
2. Michał Bobrzyński
3. Andrzej Grabek
4. Marek Grabek
5. Andrzej Kościelniak
6. Zbigniew Lubaszewski
7. Jan Palinka
8. Jan Wasiluk
9. Alicja Zalewska

Zenon Benicki – od 1980 r. był aktywnym działaczem NSZZ „S” w Zakładach Azotowych w Puławach. Po ogłoszeniu stanu wojennego uczestniczył w dniach 14-19 grudnia 1981 roku w strajku okupacyjnym w ZA Puławy, będąc członkiem Komitetu Strajkowego, odpowiedzialnym za funkcjonowanie zakładu. Po pacyfikacji strajku, za zorganizowanie i kierowanie akcją protestacyjną w ZA w Puławach w dniu 21 grudnia 1981 r., został zwolniony z pracy w ZA, a 23 grudnia 1981 r. – aresztowany i do 24 grudnia przetrzymywany w KM MO w Puławach, następnie w Areszcie Śledczym w Lublinie. Postanowieniem z dnia 4 lutego 1982 r. Sąd

Wojewódzki w Lublinie uchylił tymczasowe aresztowanie i od 15 lutego 1982 r. oddał p. Z. Benickiego pod dozór MO z obowiązkiem meldowania się co 2 tygodnie w Komendzie Miejskiej MO w Puławach. Zaangażowany był w kolportaż literatury bezdebitowej w Puławach, a w latach 1986-1989 współorganizował Radio „S” Ziemi Puławskiej. Aktywny uczestnik uroczystości religijno-patriotycznych w Puławach. W 1989 roku był członkiem Komitetu Obywatelskiego w tym mieście.

Michał Bobrzyński – animator, aktywista i przywódca niezależnego harcerstwa na Lubelszczyźnie. Był organizatorem zjazdu założycielskiego Niezależnego Ruchu Harcerskiego w Lublinie w 1981 r. i naczelnikiem harcerzy w NRH. Po wprowadzeniu stanu wojennego nie zaniechał działalności organizacyjnej z młodzieżą, od końca 1983 r. kontynuował działalność harcerską w nowej formie pod nazwą Harcerski Ruch Liturgiczny. W ramach HRL tworzył struktury organizacyjne na wzór harcerski, organizował różnego rodzaju imprezy: oświatowe, wychowawcze, kulturalne, głównie w obiektach kościelnych. Organizował obozy, biwaki i pielgrzymki, które miały na celu kształtowanie właściwych postaw młodzieży. Z powodu swej działalności był inwigilowany i wzywany na rozmowy ostrzegawcze. Formą represji wobec p. Michała Bobrzyńskiego było także zastrzeżenie wyjazdów zagranicznych na okres 2 lat.

Andrzej Grabek – od 1980 r. zaangażował się w działalność NSZZ „S” w Zakładach Przemysłu Odzieżowego „Cora” w Krasnymstawie, pełnił funkcję przewodniczącego Komisji Zakładowej. Był inicjatorem strajków i kolporterem wydawnictw bezdebitowych, reprezentował Międzyzakładowy Komitet Założycielski Krasnostaw w Regionie Chełmskim NSZZ „Solidarność”. Po wprowadzeniu stanu wojennego zaangażowany w tworzenie podziemnych struktur zakładowych „Solidarności”, uczestnik zebrań konspiracyjnych. W związku z powielaniem i kolportażem ulotek w dniu 18 maja 1982 r. w jego domu przeprowadzono przeszukanie, został zatrzymany wówczas na 48 godzin i przesłuchiwany. W dniu 20 maja 1982 r. został internowany i osadzony w Zakładzie Karnym w Lublinie. Po zwolnieniu z internowania 24 lipca 1982 r. nie zaprzestał działalności, utrzymywał kontakty z innymi działaczami zarówno z ZPO „Cora”, jak i innymi z Krasnegostawu. W celu zmniejszenia jego oddziaływania na pracowników ZPO „Cora” został przeniesiony do pracy do nowej filii poza Krasnymstawem.

Marek Grabek – od listopada 1980 r. w „Solidarności”, członek Komitetu Założycielskiego w Spółdzielni Inwalidów „Kartodruk” w Krasnymstawie, gdzie następnie pełnił funkcję przewodniczącego Komisji Zakładowej NSZZ „S”. Wchodził także w skład Międzyzakładowego Komitetu Założycielskiego Regionu Chełmskiego. Po wprowadzeniu stanu wojennego zaangażowany w tworzenie podziemnych struktur „Solidarności”, uczestnik zebrań konspiracyjnych. Z uwagi na powyższe oraz rozpowszechnianie ulotek w dniu 18 maja 1982 r. w jego domu przeprowadzono przeszukanie, został zatrzymany na 48 godzin i przesłuchiwany. W dniu 2 maja 1982 r. został internowany. Przebywał w Zakładzie Karnym w Chełmie i Lublinie. Po zwolnieniu z internowania 24 lipca 1982 r. nie zaprzestał działalności, utrzymywał kontakty z innymi działaczami z Krasnegostawu.

Andrzej Kościelniak – prowadził działalność opozycyjną od lat 60., był członkiem nielegalnego harcerstwa w Kaliszu, aktywnym uczestnikiem wydarzeń marcowych w 1968 roku.

Aresztowany, wraz z bratem, 21 marca 1968 r. za wykonanie i kolportaż w Kaliszu „wrogich” plakatów. Skazany przez Sąd Powiatowy w Kaliszu w dniu 2 lipca 1968 r. na karę 4 miesięcy aresztu i 300 zł grzywny. W latach 1980–1981 aktywny działacz NSZZ „S” na terenie Białej Podlaskiej, wchodził w skład komitetu redakcyjnego dwutygodnika NSZZ „S” w Białej Podlaskiej, udostępniał lokal Oddziału Wojewódzkiego PAX na zebrania przedstawicieli Komisji Zakładowych i Komitetów Założycielskich NSZZ „Solidarność” z woj. białkopodlaskiego oraz na Wojewódzki Zjazd „Solidarności Wiejskiej”. Za swoją działalność, po wprowadzeniu stanu wojennego został pozbawiony pracy w Stowarzyszeniu PAX i pozostawał bez pracy. Nadal działał w nielegalnych strukturach „S”, współpracował zwłaszcza ze środowiskiem opozycyjnym ze Sp-ni Inwalidów „Elremet” w Białej Podlaskiej, a także ze względu na swoją twórczość plastyczną (malarstwo) z osobami związanymi z NSZZ „S” Twórców Ludowych. Aktywnie uczestniczył w uroczystościach religijno-patriotycznych w Białej Podlaskiej. Zaangażowany był również w rozpowszechnianie literatury bezdebitowej i wydawnictw sygnowanych przez „Solidarność”.

Zbigniew Lubaszewski – jako student Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu związany był ze środowiskiem zdelegalizowanego NZS na tej uczelni oraz opozycją poznańską. Zaangażowany w kolportaż literatury bezdebitowej i innych wydawnictw sygnowanych m.in. przez „Solidarność” i „Solidarność Walczącą”. Utrzymywał kontakty z opozycją w kraju i brał udział w organizowaniu „kanałów przerzutu” literatury bezdebitowej z Warszawy i Wrocławia. 20 marca 1986 r. zatrzymany na dworcu PKP w Poznaniu podczas przewożenia z Warszawy nielegalnych wydawnictw książkowych przeznaczonych dla Poznania oraz ulotek sygnowanych przez nielegalne struktury opozycyjne, aresztowany i osadzony w areszcie śledczym w Poznaniu. Po zwolnieniu z aresztu w dniu 28 lipca 1986 r., jako osoba utrzymująca kontakty z innymi działaczami b. NZS i opozycji z terenu Poznania inwigilowany i zatrzymywany na 48 godzin, a w miejscu jego zamieszkania dokonywano przeszukań.

Jan Palinka – w latach 1980–1981 działacz NSZZ „Solidarność”, zaangażowany w tworzenie struktur związkowych w Zakładach Przemysłu Metalowego w Biłgoraju, organizator strajków i akcji protestacyjnych. 13 grudnia 1981 r. internowany i osadzony w ZK w Krasnymstawie, Włodawie i Lublinie. Po zwolnieniu z internowania 30 kwietnia 1982 r. kontynuował nielegalną działalność polityczną w środowisku działaczy „Solidarności” w Zakładach Przemysłu Metalowego w Biłgoraju. W związku z powyższą działalnością zwolniony z pracy w tym zakładzie. W 1989 r. aktywny członek, powołanego 5 kwietnia 1989 r., Komitetu Obywatelskiego przy Lechu Wałęsie w Zamościu.

Jan Wasiluk – działacz NSZZ „Solidarność” przy Spółdzielni Inwalidów „Elremet” w Białej Podlaskiej. Po wprowadzeniu stanu wojennego nie zaniechał prowadzenia działalności związkowej i politycznej. Zaangażowany w tworzenie podziemnych struktur „Solidarności”, uczestnik zebrań konspiracyjnych, na których poruszane były sprawy form protestu, funduszu na rzecz internowanych i kolportażu wydawnictw bezdebitowych oraz działań przeciwko rygorom ograniczenia swobód obywatelskich. W toku prowadzonego przez Prokuraturę Rejonową w Białej Podlaskiej w tej sprawie postępowania, poddawany był przesłuchaniom, podczas których zachowywał się godnie, nikogo nie obciążając, co m.in. spowodowało, że nie

zdołano przedstawić zarzutów prowadzenia nielegalnej działalności i postępowanie umorzono. W trakcie procesu Jana Korneta, również związanego z nielegalną „S” w „Elremecie”, Jan Wasiluk zaangażował się w zorganizowanie mu obrony, docierając w tej sprawie do Komitetu Prymasowskiego w Warszawie i uzyskując pomoc mec. Rudlickiego.

Alicja Zalewska - w latach 1980-1981 działała w NSZZ „S” w Zakładach Przemysłu Wełnianego „Biawena” w Białej Podlaskiej. Z powodu tej działalności SB przeprowadzała z nią rozmowy profilaktyczno-ostrzegawcze. W okresie stanu wojennego i po jego zawieszeniu uczestniczyła w kolportażu literatury bezdebitowej oraz była współorganizatorką zebrań podziemnej „Solidarności” na terenie „Biaweny”. Dla potrzeb działalności konspiracyjnej wykorzystywała swoje pomieszczenia służbowe - mistrza Oddziału Elektrycznego. W sprawie o kolportaż i przechowywanie ulotek i wydawnictw sygnowanych przez „Solidarność” prowadzone było przeciwko Alicji Zalewskiej i grupie współpracowników w 1984 śledztwo, umorzone na podstawie amnestii z 21 lipca 1984 r. Aktywnie uczestniczyła w uroczystościach i manifestacjach patriotyczno-religijnych w Białej Podlaskiej, była współorganizatorką Mszy św. za Ojczyznę oraz w intencji pracowników „Biaweny”. Formą represji zastosowaną wobec A. Zalewskiej w zakładzie pracy była tendencyjna, niższa ocena jej jako mistrza oraz pomijanie przy awansach.